

Jörgen Hansen

STRANDSATT

Förlaget Orda
Deckare

Jörgen Hansen
STRANDSATT

Förlaget Orda
Deckare

2011 Strandsatt – Jörgen Hansen

Grafisk formgivning: Okapi Grafik

Omslag: Ava E. von Niebelschütz

Boksats: Ava E. von Niebelschütz

Typografi: Palatino

Utgiven av Förlaget Orda AB

Tryckt i Polen 2011

ISBN 978-91-7497-001-2

Håkan Möller, före detta jur. stud., före detta boxare, före detta affärsman och sen några år privatdetektiv i San Diego, Kalifornien. Inte mycket till resumé. Inte mycket att visa upp efter trettioåttio år. Ändå började det bra:

Svensk tungviktsmästare.

Europamästare.

Olympisk bronspeng.

Proffs i USA.

Stora pengar i några år och permanent uppehållstillstånd. Hake Moller — det vita tungviktshoppet från Sverige. Den nye Ingo. Något fixarna kunde sälja. Senare framgångsrik affärsman, stryk framgångsrik, den svenska kronan gick i botten och min importfirma dog en ovärdig död. Mitt problem är att jag är en så kallad fighter. Det kunde man läsa i Expressen efter kubanen gjort mos av mig i OS. En boxare som fortsätter slåss när normala människor lämnar ringen och köper biljett hem till Skåne. Någon som i andra sammanhang än i idrottsvärlden betecknas som idiot. Tyvärr gjorde jag affärer på samma sätt. När jag var tvungen att erkänna att dollarn inte skulle vika sig var krediten maxad och SwedImp i konkurs.

Nu är jag privatdeckare. Ett yrke de flesta människor inte tror existerar i den verkliga världen förrän de behöver en. Inte för att

jag är en stor succé inom den branschen heller men orderingången räcker för att hålla mig flytande. Lite industrispionage, ett och annat svartsjukedrama, några bevakningsuppdrag. Nej, många bevakningsuppdrag. Mest bevakningsuppdrag faktiskt. De är mina favoritjobb. När någon anställde mig för att vakta silvret vet jag precis vad som förväntas. Det enda jag behöver göra är att stå i ett hörn och se stor och dum ut. Något jag gör väldigt väl. Uppdragsgivaren är också nöjd. Han betalar för en livslevande tungviktsmästare, något att visa upp för gästande affärsvänner. Jag ler snällt, skakar hand och låter dem banka mig på axeln.

»Och det här är Håkan Möller. Du vet från OS. Han kunde ha varit den nye Ingo. Nu jobbar han för mig. I det här jävla landet måste man ju ha en livvakt.«

Affärsvännerna är imponerade, klienten glad och halvfull, och viktigast, några tusen till mina långivare utan att jag behövt lyfta tunga saker. Ändå är det den bättre delen av verksamheten. När jag har verklig ebb i kassan driver jag in skulder och delar ut stämningar. Ett arbete där man inte vinner några nya vänner och ofta måste springa för livet. Det hjälper inte att vara stor och stark när man har en liten uppretad gangster med automatpistol efter sig. Skulle ändå ha föredragit att försöka lyckan som indrivare i San Diegos mexikanska getto framför vad jag hade framför mig. I min besöksstol satt Anders Sköld, direktör från Sverige. En man med pengar och makt. För tillfället i ett tillstånd av hjälplös förtvivlan. Trots att kontoret var utkyllt svettades han i sin kostym. Svetten luktade surt av rädsla. En lukt jag känner igen från omklädningsrummen före matcherna. Antagligen svettades jag också. Han gjorde mig nervös. Jag stirrade ner i pappren han faxat. Vad som helst för att slippa möta hans ögon. Ville inte se hans förtvivlan. Hans dotter, Sonja, hade försvunnit från universitetet i San Diego. Nu var han desperat. Han behövde någon som kunde hitta henne. Tyvärr trodde han att denne någon var jag. Bara en desperat människa skulle få för sig att be mig om hjälp med något sådant.

»Jag tror att det är bättre att du pratar med polisen«, sa jag för tredje gången.

Sköld stirrade tomt på mig. Konsulatet hade skickat över föräldrar vars barn råkat illa ut förr och jag hade alltid vägrat att åta mig fallen. Visserligen behöver jag pengarna men jag är inte tillräckligt desperat för att lova någon i den situationen ett mirakel. Innan jag hann tycka alltför mycket synd om honom tog han sig samman. Ögonen fick innehåll, ett innehåll som avskräckte från medlidande.

»De gör ingenting«, sa han med förvånansvärt stadigt röst.

Min första impuls var att ljuga. Vad som helst som fick honom att försvinna. Men det gick inte. Han hade rätt. Folk försvinner varje dag i USA. Går man till polisen säger de att i ett fritt land behöver man inte berätta för myndigheterna när man flyttar. Och är man myndig finns det ingen som tvingar en att uppföra sig som en vuxen, att berätta för de som älskar en vart man tagit vägen. De flesta som försvinner kommer tillbaka efter ett par veckor, månader, år. Några försvinner för alltid. En liten del hittas begravda i öknen, i källaren till en rivningskåk. Jag försökte tränga undan de tevebilder som regelbundet flimrade förbi.

»Det är inte säkert«, försökte jag, »du måste prata med dem.«

För ett ögonblick trodde jag att allting skulle bli som vanligt. Att han skulle uppträda som en anständig svensk och vägra ställa till med en scen. Att han skulle resa sig, skaka hand och gå tillbaka till hotellet för att supa sig full. Att han skulle försvinna, ta ett plan hem och låta mig vara i fred.

»Jag vill att du hittar henne«, sa han.

»Om jag kunde så skulle jag ...«

»Du förstår inte. Jag betalar bra.«

Jag försökte igen:

»Tyvärr tror jag inte att det finns något jag kan göra. Jag jobbar främst mot svenska företag som har problem med industrispionage. Om du vill kan jag rekommendera en amerikansk firma som har större resurser än jag.«

Han höll upp handen och jag tystnade automatiskt.

»Vad jag behöver är någon jag kan lita på. Jag skulle ta hand om det själv, men jag måste vara tillbaka i Sverige innan avtalsförhandlingarna börjar.«

Han hade påmint mig om att han inte var vem som helst utan en av Sveriges ledande industrialister. Inte för att han behövde påminna mig. Jag läser svenska tidningar. Mot min vilja var jag imponerad. Sköld hade gjort kometkarriär. Civilekonom och jur. kand. innan han var tjugotre, ekonomichef för ett av Sveriges största företag innan trettio och slutligen verkställande direktör innan trettiofem. Sen dess hade han mer eller mindre dominerat svenskt näringsliv. Om jag varit en av de där cyniska privatdeckarna jag läst om hade jag fällt en kallhamrad kommentar för att visa att det inte gick att skrämma mig. Istället log jag inställsamt och sa:

»Jag har tyvärr inte tid att åta mig ett sådant uppdrag. Det här är en bisyssla och min ordinarie verksamhet är tidskrävande.«

»Du menar att du fortfarande tror att den där importfirman som du körde i bottnen ska ta sig? Vad var det du försökte sälja? Svensk träkol eller?«

Inte bara vad han sa utan också sättet han pratade började irritera mig. Jag har ingenting emot småländska, men när någon försöker vara skjutfijn genom att lägga in ett och annat Lidingsö-i låter det som när någon drar naglarna över en svart tavla.

»ABU Röken var en av mina produkter«, sa jag stelt.

»Och svenska tomtar var en annan.«

Tomtarna var faktiskt en storsäljare under ett par år. Jag sålde tre olika modeller. En höll en liten lykta där man kunde sätta in ett stearinljus, en sköt en skottkärra framför sig, lämplig för exempelvis nötter, och den sista stod och såg full i fan ut i största allmänhet. Mycket trevliga, enligt min mening, och de två första åren sålde jag bra till presentaffärer och varuhus. Tredje året svämmade marknaden över av billiga kopior och jag blev sittande med tiotusen tomtar.

Ilskan hade piggat upp Sköld. Apatin var borta och han såg sig runt som om han vaknat från en gigantisk fylla för att upptäcka

att supbröderna lämnat honom på soptippen. Det ska ärligt erkännas att mitt kontor inte är elegant men så illa är det inte. Kontorsmöblerna från Frälsis är fullt funktionsdugliga. Skrivbord, kontorstol, arkivskåp, besöksstol, kaffesoffa och ett litet soffbord. Vad mer kan någon begära? Jag har till och med min egen helt privata toalett. Inte alla kontor i det ombyggda lagret kan skryta med sådan lyx. Fastighetsägaren hade undvikit alla onödiga kostnader när han renoverade. Resultatet var funktionsdugliga kontor utan finesser. Antagligen hade han hoppats locka till sig bättre hyresgäster än de han fått, men vi befann oss lite för nära de riktigt ruggiga delarna av centrum för att någon skulle vilja betala de hyror som behövdes för att bära kostnaderna. Jag klagar inte. Lokalerna är bättre än jag egentligen har råd med och jag går i ständig skräck för att lodisarna ska lämna vår stadsdel och göra det möjligt att hyra ut kontoren till folk med regelbundna intäkter. Förr eller senare är det kört. Sen renoveringen har fastigheten bytt ägare ett halvt dussin gånger. Den nuvarande värden är nöjd med ett bidrag som täcker kostnaderna tills dess att kvarteret hämtat sig så att han kan sparka ut oss och få in respektabla firmor. Jag är en av de första som flyttar. Någon hyreshöjning klarar jag inte. Redan den nuvarande hyran medför att jag är tvungen att avstå från några av livets glädjeämne som exempelvis varm mat varje dag. Först hade jag försökt klara mig utan fast adress, men klienterna tyckte att det var suspekt med en privatdeckare som driver firman från en postbox. Inte för att kontoret imponerar. En del presumtiva kunder ser sig runt och säger att de tror att de vill tänka på saken innan de skriver under kontraktet. Det är det sista jag hör från dem. Innan jag hann bli sårad sa Sköld:

»Jag har pratat med polisen men det är lite känsligt.«

Mot min vilja blev jag nyfiken.

»Du vet vilket bransch jag är verksam i«, fortsatte han.

Ja, det visste jag. Kulor och krut. Kanoner till Indonesien. Raketer till Uganda. Elektronik till JAS. Tusen sätt att spränga människor i luften.

»I branschen försöker vi alltid undvika publicitet«, fortsatte han, »men just nu är det särskilt känsligt. Vi förhandlar om ett kontrakt med en regering som jag inte vill namnge. Sådana förhandlingar är alltid besvärliga.« En ny paus och han var redo att fortsätta. »För några år sen hade det kanske inte betytt så mycket, men efter kommunisterna förlorade makten i östblocket har marknaden varit otrolig svår. De säljer Warzavapaktsvapen till priser som ligger under tillverkningskostnaderna. Vi måste helt enkelt ro hem den här ordern annars går det åt helsike.«

Han stirrade på mig som om han väntade sig att jag skulle säga emot honom.

»Tror du att Sonjas försvinnande har något att göra med dina affärer?« frågade jag.

Han log och jag insåg att det varit ett misstag att visa intresse.

»Nej, men det spelar ingen roll. Får tidningarna nys om att Sonja försvunnit så är det kört. Gör du bra ifrån dig kan vi säkert diskutera en fortsättning senare«, sa han.

Jag ska inte påstå att jag var oberörd. Ett jobb för Sköld kunde vara avstampet för något stort. Eller åtminstone en fast inkomst som skulle göra det möjligt att betala skulderna. Men det hjälpte inte. Jag hade ingenting att erbjuda. Jag var tvungen att tacka nej. Det var svårt att få fram orden. De enda erbjudanden om arbete jag fått de senaste åren var på fel sida disken på McDonalds.

»Du har nog inte ...« sa jag.

»För helvete, inser du inte att min lilla flicka är spårlöst försvunnen.«

Utbrottet var så överrumplande att jag inte kunde svara. Jag hade trott att Sköld var en av de där stålögda industrialisterna som aldrig lät känslorna ta överhanden. Jag hade haft fel. Ursinnet var så intensivt att jag blev rädd. Vilket var oväntat med tanke på att han såg ut att väga sextiofem kilon medan jag efter några års kamp med fläsket var nere på min gamla matchvikt. De trettio kilona extra muskler hjälpte inte. Jag har sett samma uttryck i ögonen på en ursinnig pitbull sekunderna innan den

satte tänderna i en kollega som försökt överlämna en stämning till husse. Sköld tog ett djupt andetag och fick tillbaka kontrollen.

»Innan du bestämmer dig tycker jag du ska titta på det här«, sa han och sköt över några papper.

Överst fanns ett kontrakt. Inte ett av mina vanliga, utan något Skölds jurister satt ihop. Timarvodet var högre än något jag skulle ha haft mage att begära. Men viktigast var förskottet. Tiotusen dollar. Tillräckligt för att hålla björnarna från dörren. De finstiltla paragraferna i kontraktet förstod jag inte. I princip gick de ut på att varken Sköld eller hans företag var ansvariga för vad jag gjorde, men vad det var hans jurister var rädda för fattade jag inte.

Jag ville säga åt honom att jag inte kunde ta fallet men jag var inte säker längre. Synen av en check med mitt namn på rätt ställe hade försvagat mitt förstånd. Jag kunde inte ta ögonen från nolorna. De hade en hypnotisk effekt. Snart skulle jag själv börja tro att jag var Sherlock Homes. Varför inte förresten? Sköld var framgångsrik företagsledare. En sådan vet vad han gör och det vore inte första gången jag agerat mellanhand. Klienterna brukade säga att de behövde någon som kan den amerikanska mentaliteten. Gör jag också. Mentaliteten här skiljer sig inte från den i Sverige men det behöver man inte berätta för betalande kunder.

»Varför mig?« sa jag.

Han tittade eftertänksamt på mig.

»En god vän som pensionerat sig här i stan rekommenderade dig.« Han gjorde en paus. »Dessutom är du den ende svensk som klarat sig som proffsboxare i Staterna sen Ingo.«

Det var det jag trodde. Han ville ha någon som kunde slå folk på käften.

»Jag vet inte om det gick så bra.«

»Du slutade innan du vunnit mästartiteln men inte för att du inte vann matcher. Du hade kyllerinstinkten som vi svenskar ofta saknar. Hade det inte varit för olyckshändelsen hade du kunnat nå toppen.«

Olyckshändelsen han syftade på min tolfte knockout som proffs och ett viktigt steg mot mästartiteln. En knockout Dynamite Bill Morrison aldrig återhämtade sig från och som blev min sista.

»Jag fattade aldrig varför du la av.«

Han stirrade ilsket på mig, tyckte att jag svikit laget genom att sluta boxas, och det hade jag kanske. Jag har aldrig lidit av någon överdriven lagkänsla. Något jag ofta fått skit för. Boxning var för mig en sport. Något som var kul och som jag gärna gjorde men inte mer. Resten av grabbarna hade uppträtt som om landslaget var en småländsk väckelserörelse och hade haft svårt att acceptera att jag inte ställde upp på de fosterländska tongångarna. De stora tävlingarna var värst. När man lyssnade på ledarna kunde man få för sig att det handlade om finska vinterkriget och inte ett europa-mästerskap i boxning.

»Det var inte ditt fel«, sa Sköld. »Negern hade svag skalle.«

Hade också kommissionen som friade mig sagt. Formuleringarna var lite finkänsligare men andemeningen var den samma. Vad han och kommissionen inte kunde veta var hur jag känt mig när jag steg in i ringen. Jag gick in där för att döda Dynamite. Inte för att jag hade något personligt emot honom. Kände honom inte. När jag steg in i ringen kopplade jag bort alla normala mänskliga känslor. Dynamite överlevde men jag bestämde mig för att jag aldrig ville uppleva det som Sköld kallade killerinstinkt igen. Om jag försökt förklara hade han blivit förvånad. Svensk press skrev upp mig som något slags vilddjur. De brydde sig inte om att nämna att de gånger jag slog någon utanför ringen var det i självförsvar. Inte för att artiklarna varit negativa. Tvärtom frossade man i att Sverige äntligen fått en tvättakta psykopat med boxningshandskar. Jag hade en känsla av att journalisterna försökte säga att jag hade fosterlandet bakom mig när jag slog folk på käften. När jag någon gång sa att jag inte uppskattade vad de skrev om mig möttes jag av sårad oskuld och misstro. Ingen trodde att jag verkligen hade några ömmare känslor, att jag inte njöt av den skräck jag skymtade i ögonen på människor jag inte kände. Det är inte alla boxare som

har samma problem. En del blir kallade Lillen och anses vara änglar i människohamn. Jag kallades Slaktaren i kvällspressen och användes för att skrämma små barn. Jag tror att det är mitt utseende som gör det. För att vara ärlig ser jag ut som ett råskinn. Enligt min uppfattning är det orättvist. Jag är intelligent, universitetsutbildad, känslig, samt tycker om barn och hundar. Det hjälper inte. Jag ser fortfarande ut som ett råskinn. Jag är stor, min näsa har knäckts flera gånger än jag tycker om att tänka på, och jag rör mig som om jag väntar mig att någon ska försöka platta till den igen. Det är inte avsiktligt. Jag försöker se beskedlig ut. Jag försöker hålla huvudet still. Jag försöker låta bli att dansa på tårna, men rent automatiskt rör jag mig som en boxare. Jag är vad jag är och jag kan inte dölja det.

»Det hjälper mig inte att hitta din dotter«, sa jag till Sköld.

»Min kompis sa också att du rör dig i de rätta kretsarna.«

Jag hade ingen aning om vad han syftade på.

»Vad menar du?«

»Sonja sa upp lägenheten på universitetet för ett halvår sen och flyttade ihop med en hippie nere vid stranden. Vi blev naturligtvis förbannade när vi hörde det men då var det för sent. Gick inte att prata med henne.«

»Jag förstår fortfarande inte.«

»Du lär ju hålla på med surfing och sådant där.« Innan jag hann säga något fortsatte han: »Jag var där i förrgår. Nog för att jag väntade det värsta men jag hade aldrig kunnat föreställa mig att hon skulle sjunka så djupt. Om jag vetat att hon flyttat in i slummen hade jag gjort något åt det för länge sen.«

Jag förstod mindre och mindre.

»Så du vet var hon bor?« undrade jag.

Han såg otålig ut.

»Hon har försvunnit har jag ju sagt.«

Tydligen borde jag förstå sammanhanget själv utan att han sa något. Han fortsatte:

»Och den där typen hon bodde ihop med sen. Borde man skjuta. Jag höll på att ge honom på käften men det är bäst att låta bli.«

Jag började bli illa till mods och bestämde mig för att försöka styra över samtalet på neutral grund innan han bad mig göra något som jag skulle vara tvungen att vägra.

»Har ni hört av henne sen hon lämnade universitetet?«

»Visst. Herregud hon var hemma bara för några månader sen och det var då hon snodde datorn.«

»Vilken dator?«

»En laptop. Egentligen borde jag inte ha haft den hemma. Inte för att det finns något brännbart på hårddisken, men där ligger brev som jag inte vill ska nå ut till allmänheten, om du förstår vad jag menar.«

Nej, det gjorde jag inte.

»Är det datorn eller Sonja jag ska hitta?«

Han stirrade ilsket på mig för att vara säker på att jag inte var oförsämd sen bestämde han sig för att svara.

»Båda. Hittar du Sonja hittar du datorn också.«

»Hur var stämningen när hon var hemma?«

Sköld såg illa berörd ut. Frågan var för personlig.

»Jag såg inte så mycket till henne. Hon var bara hemma för att fixa något med visumet och jag hade affärsbesök från ... Ja, kundbesök från utlandet och då kör man dygnet runt. Förhandlingar, representation, hela köret.« Han tystnade. »Men hon verkade väl som vanligt.«

»Tror du att hon försvunnit självmant?«

»Jag vet inte«, sa han. »Har aldrig förstått mig på henne. En av anledningarna till att hon flyttade hemifrån var att vi allihop var trötta på de eviga diskussionerna runt frukostbordet. Jag vet inte hur det blev så, men ändå från hon var tretton, fjorton höll hon ihop med kommunister och frimicklare. Varken jag eller hennes mor är lagda det minsta åt det hållet. Det är den förbannade socialistiska skolan i Sverige, inte ens nu när kommunisterna är borta från Sovjet gör de något åt det. De har infiltrerat hela samhället och det är omöjligt att få bort roten.«

Sköld började komma igång ordentligt. Jag hade ingen större lust

att sitta och lyssna på ett föredrag om hur bra allting skulle vara om vi avskaffade staten och återinförde spöstraffet.

»Tror du att det är därför hon tog din dator?«

»Jag vet inte men jag vill inte ta risken att hon läcker breven till kvällspressen. Inte för att det finns något i det som skulle intressera någon vettig människa, men våra kunder tycker inte om publicitet.«

»Och du tror inte att det kan finnas ett samband mellan ...«, jag tvekade sen hittade jag ett neutralt spår, »ditt arbete och Sonjas försvinnande?«

Var jag en vänsterradikal pacifist som försökte komma med antydningar om att inte alla som arbetade inom vapenindustrin var konfirmander? Efter några sekunder kom Sköld fram till att Freds- och Skiljedomsföreningen aldrig skulle acceptera min ansökan om medlemskap.

»Vi gör inte affärer på det sättet.«

»Nej, men det finns människor som ogillar vad ni håller på med och som är villiga att ta till extrema medel för att stoppa er.«

När jag antytt att det inte var hans kompis vapenhandlarna jag misstänkte utan de leda pacifisterna såg han lättad ut.

»Naturligtvis är vi inom mitt verksamhetsområde alltid känsliga för terroristaktivitet, men om det varit sådan som legat bakom Sonjas försvinnande hade de hört av sig.«

Han såg ut genom fönstret. Ungefär två meter från min byggnad finns det en brandgavel men han beundrade ändå utsikten ingående. Han ville säga mer men det tog tid för honom att få fram orden. Jag väntade.

»Hennes mor är rädd för att något hänt henne. Att hon är död. Jag sa åt henne att hon sett för många filmer. Amerika är inte som man ser på film.«

Han försökte övertyga sig själv. När han insåg att jag inte hade några lugnande insikter att bidra med rättade han på sig och sa:

»Om du skriver under så kan vi avsluta. Jag måste iväg.«

Jag föll för frestelsen och tog pennan. Det var säkert inget allvarligt.

Tjejen hade kommit ihop sig med sin kille, och efter att ha träffat pappan förstod jag varför hon inte brytt sig om att meddela föräldrarna sin nya adress.

»Då ser jag vad jag kan göra«, sa jag.

Pitbullen tittade ut igen. Säkrast att jag skötte mig annars skulle jag ligga illa till.

»Du rapporterar som avtalat«, sa han och reste sig. »Och hittar du tjejen så hugg henne och sätt henne på nästa flyg hem.«

Jag brydde mig inte om att svara. Han fick tolka det som han ville. Så fort dörren slagit igen gick jag över till soffan och la mig. Kontorsstolen är döden för min rygg. Om jag sitter i den mer än tjugo minuter är jag tvungen att söka hjälp hos min shiatusu-massör. Något jag högst ogärna gör. Trots att jag vet att det är bra för ryggen kan jag inte vänja mig vid att låta en hundratio kilo tung sumobrottare promenera omkring på mig.

Jag bläddrade missmodigt i pappersbunten. Det fanns inte mycket att gå på. En adress inte långt från Windensee Beach, namnen på några kontaktpersoner på universitetet, lite bakgrundsfakta så torra att jag misstänkte att Skölds sekreterare satt ihop dem, livrädd att stöta sig med chefen. Och ett foto. Jag önskade att jag inte sett det. Ända tills jag såg det hade Sonja varit ett bihang till checken på mitt skrivbord. Nu kunde jag inte ta ögonen från ansiktet. Jag hade tagit på mig ett ansvar för detta barn. Hennes liv kunde bero på om jag mot förmodan skulle klara av att sköta mitt arbete. Åtminstone trodde hennes föräldrar det. Bara jag själv visste hur obefogat förtroendet var.

Sanningen var att jag inte visste var jag skulle börja. Sanningen är att jag är misslyckad som privatdetektiv. Inte lika misslyckad som jag är som affärsman men tillräckligt för att jag ska känna mig som en bedragare. I den här situationen hade Philip Marlowe genast vetat vad som väntades av honom. Inte ens Spenser eller Miss Marple skulle ha haft några problem. Det var inte mitt fel. Jag ville aldrig bli privatdeckare. Snokandet var en nödlösning. Något som skulle hålla mig flytande tills jag fick ordning på affärerna.

Det hade börjat av en tillfällighet. Om jag inte varit berömd bland svensk-amerikanerna hade jag aldrig hamnat i branschen. Enligt statistiken bor 100 000 svenskar i USA permanent. En av magneterna för frusna nordbor är södra Kalifornien. Sol, värme, pengar, arbete och så vidare. Man hittar dem på IKEA i Los Angeles där de står i den lilla livsmedelsavdelningen och betraktar sillen och den salta lakritsen med tårar i ögonen. Svenskkolonin består mest av pensionärer som hellre spelar golf och seglar här än på Kanarieöarna, men också högutbildade entreprenörer som av olika anledningar ser USA som framtidslandet. Jag har hållit mig utanför exilumgänget. Jag är inte road av att kverulera över amerikanska vansinnigheter och svenska skatter. Dessutom blir det tjatigt att lyssna på utläggningar från självutnämnda experter i boxning. Den störste svenske boxaren sen Ingo, men naturligtvis inte lika bra. Alltid samma tjafs.

»Ja, du Hake. Visst kunde du boxas men någon Ingo var du inte.«

Nej, det vet jag också. Det finns bara en Ingo och alla kan inte bli mästare. Men jag är trött på att höra det. Boxandet var en kul tid men vad än folk tror var inte OS-matchen höjdpunkten i mitt liv. En av sakerna jag tycker om med USA är att amerikanerna glömmer snabbt. Om det någonsin fanns någon som tyckte att mina arton proffsmatcher var något så har han glömt det. De enda som minns är svensk-amerikanerna. Helt har jag inte kunnat hålla mig utanför. Sysslar man med importaffärer lönar det sig inte att vara alltför reserverad. Min största tillgång i affärsumgänget är bronsmedaljen, hjälper det mig att betala hyran är jag villig att låta halvpackade direktörer klappa mig på axeln runt jul och midsommar när nostalgin tar överhand i samma takt som brännvinet försvinner.

»Ja du Hake — vi ska jävlar i det visa jänkarna vad vi grabbar från gamla Svedala kan åstadkomma när vi stöttar varandra. Networking, vet du, är framtiden. Det är det kineserna gör och se bara hur många det finns av de små gula jävlarna.«

De flesta glömmer alla löften när de nyktrat till, men jag har ändå knutit lönade kontakter på det sättet. Min bana som privatdetektiv började på samma sätt även om jag inte insåg det när det hände. Jag

träffade Olle i Balboa Park under det obligatoriska Luciatåget då svenska aupairtjejerna visar förvånade amerikanerna de fruktbarhetsriter som överlevt Vite Krist. Lyckligtvis har vi aldrig försökt introducera ett traditionellt midsommarfirande i den nya världen. Jag tror att dansen runt majstången skulle vara för mycket till och med för Kalifornien. Denna Luciaafton stod jag under en palm och försökte komma i stämning med hjälp av ett glas glögg när en orakad man i träningsställ tilltalade mig på svenska.

»Har du en penna?«

Hade han pratat engelska hade jag aldrig lämnat ut min reservoarpenna. Grabben såg ut som om han skulle sälja den runt hörnet för att få ihop till en ny flaska dessertvin, men man utgår från att det inte finns särskilt många svenska uteliggare i USA. Han tackade inte utan började genast klottra på en papperspåse. Jag tyckte det var egendomligt men sen kom Luciatåget och jag fick tårar i ögonen av hemlängtan. När den sista sången tonat bort och jag blinkat bort överflödigt vätska hade Olle försvunnit. Med min penna. Om det varit en tjugofem cents Bic från drugstoren runt hörnet hade jag inte brytt mig, men pennan var en present från svenska OS-kommittén och hade en trevlig inskription som betydade att jag var det bästa som hänt svensk boxning. När jag beskrev gärningsmannen för en av medlemmarna av svensk-amerikanska förbundet, en pensionerad tandläkare, sa han genast:

»Olle Montan. Åtminstone är han den ende svensk jag vet som ser ut som en lodis. Han har en firma som sysslar med genteknik.«

Jag fick igen min penna och vi blev kompisar. Vi träffas inte regelbundet men då och då tar vi en öl tillsammans. Vi kan prata svenska och bli sentimentala utan att det slår över i storsvenska övertoner. Men det är ett kompisförhållande med strikta ramar. Några bärs på Thank-God-it's-Friday tre, fyra gånger om året. Punkt slut. Inga inbjudningar till kalas, inga familjemiddagar, och inget affärsmässigt. Däremot har Olle alltid ett förråd av svenskt snus, grov snus i tampong, och han låter mig behålla dosan när kvällen är slut.

När Olle ringde och bad mig komma förbi för att diskutera ett jobb hade jag ingen aning om vad det var han ville, men naturligtvis åkte jag ut till kontoret i Torrey Pines Science Park. Jag var pank. Var han intresserad av en laddning tomtar skulle jag sälja dem till honom för specialpris. Ville han att jag skulle spela golf med hans kunder från Sverige var jag villig att ta lektioner. Jag hade inte råd att tacka nej.

Jag vet inte vad jag väntat mig. Antagligen en barack i skuggan av universitetet. Olle ser som sagt ut som en lodis. En välutbildad lodis men trots allt en lodis. Jag hade fel. Företaget, Genetics Incorporated, förfogade över en fyravåningsbyggnad på klipporna över Stilla Havet. När jag försynt parkerade min rostiga Toyota var jag tvungen att titta bort för att inte bländas av allt glas och krom. En uniformerad vakt med pistol och solglasögon höll artigt upp dörren när jag närmade mig byggnaden.

Intuti såg det också annorlunda ut än jag föreställt mig. Inte det minsta provrör och om det fanns något som kunde explodera hade man inte brytt sig om att påpeka det för allmänheten. Istället mängder av datorer och blänkande maskiner med intressanta knappar och visare. Här och där en tonåring som stirrade på en skärm. De flesta av dem märkte inte att jag kom in. När jag någon enstaka gång mötte en frånvarande blick ansträngde jag mig för att se hemmatam ut. Vet inte varför jag tyckte det var viktigt, och det var dessutom onödigt. Jag skulle ha kunnat ha ett extra huvud utan att någon märkt det.

Olle satt i ett gigantiskt kontor med glasväggar åt både labbet och havet. Skriv- och konferensbord var täckta med datalistor, pärmar och skålar med runda legoklossar. När jag kom satt Olle och lekte med klossarna.

»Någon spionerar på mig«, sa han utan inledning.

Jag hade alltid misstänkt att Olle innerst inne var en tokskalle. Men en tokskalle med pengar så jag lyssnade även om jag fick visioner av tvångströjor och madrasserade sjukhusrum. När Olle fått ur sig historien lät det lite nästan rationellt. Genetics Inc. hade ett

lovande patent på gång men någon läckte information till konkurrenterna. Antagligen visste han inte själv vad det var han ville att jag skulle göra, men av någon anledning trodde han att en boxare var vad han behövde. När han kommit så långt borde jag ha skakat på huvudet och lämnat företaget så fort jag kunde. Jag trodde inte att jag kunde göra något för honom och ville inte ens försöka. Jag var ärlig nog säga åt honom att han inte var klok. Att jag inte kunde hjälpa honom.

»Du får femtio dollar i timmen.«

Femtio dollar är inte mycket pengar men om jag arbetade i tio timmar räckte det för att köpa en ny ljuddämpare till bilen. Jobbade jag i hundra timmar skulle jag få ihop femtusen dollar vilket skulle räcka för att få den mest irriterande av mina fordringsägare att hålla sig lugn i en månad eller så. Motvilligt bestämde jag mig ändå för att tacka nej.

»Jag vet ingenting om industrispionage.«

Längre kom jag inte. En rosenkindad tolvåring kom instörtande med en datalista.

»Du, Stefan är en gammal kompis från Tillämpad Fysik i Linköping«, sa Olle och pekade på mig. »Du kan väl visa runt honom.«

»Visst, visst«, sa tolvåringen och höll fram pappersbunten. »Har du sett det här? Det är inte klokt.«

När de efter en halvtimme kom upp från datorlistan för att hämta andan hade jag försonat mig med ödet. Jag kunde lika gärna leka privatdetektiv som spela golf med viktiga kunder. Olle hade verkligen en kompis på institutionen för Tillämpad Fysik. Jag vet inte om han frågat honom om han fick använda hans namn, men under några veckor var jag Stefan Welin. Det var pinsamt. I två veckor gick jag omkring och försökte undvika att svara på frågor. Femtio dollar i timmen var tillräckligt för att jag skulle härda ut. Tio gånger varje dag var jag beredd att smita ut genom bakdörren och försvinna för alltid. Varje gång tänkte jag att om jag höll ut en timme till skulle jag kunna kasta till björnarna ytterligare en femtiolapp. Jag var desperat. Till sist arbetade jag sexton timmar

om dagen. Åttahundra lättförtjänta dollar om man bortser från den mentala påfrestningen. I efterhand kan jag ärligt säga att jag inte gjorde något för att göra mig förtjänt av arvodet. Olle hade gett mig ett litet kontor där jag barrikaderade mig med en termos kaffe. När jag kände att jag för skams skulle måste göra något för att visa att jag tog uppgiften på allvar gick jag runt på labbet med allvarlig min. Livrädd att någon skulle ställa en fråga jag inte kunde besvara. Eftersom jag inte hade en aning om vad de sysslade med, eller vad det var jag letade efter var det meningslöst. Det avskräckte inte Olle. På kvällarna var det sociala träffar. Olle insisterade på att det var rätta sättet att känna personalen. Jag är inte säker på att han kom ihåg vad det var han anställt mig för. Visserligen vore det märkligt om han började tro att jag var hans gode vän från Linköping men med Olle kan man aldrig vara säker. Han lever inte i samma verklighet som resten av oss. Festerna och barbesöken var olidliga. Jag var tvungen att låtsas att det var första gången jag var i San Diego, trots att det bara var med svårighet jag kunde hålla tillbaka goda råd om alternativa färdvägar när motorvägen var blockerad. För att inte tala om det brinnande intresse de alla visade när vi kom in på fysik. Till och med Olle verkade nyfiken på hur jag skulle kunna förbättra produktionsprocessen. Säkert tjugo gånger varje kväll sa jag:

»Nej inte ska vi prata jobb på fritiden.«

Ändå kunde jag inte undvika alla frågor. Människor som sysslar med teknik är rörande intresserade av allt naturvetenskapligt även om det ligger utanför deras egentliga arbetsområde. Tydligt var jag expert på hur proteiner fastnar på ytor. En fråga som är av avgörande betydelse för mejerinäringen. Som en del av förberedelserna hade Olle gett mig en bunt papper, inklusive min avhandling. Tyvärr förstod jag inte ens förordet. Min specialitet var lyckligtvis så exotisk att inte ens underbarnen visste något om den.

Jag hade tur. Naturligtvis kände ingen av de amerikanska anställda igen mig. Det gjorde däremot den svenske kompanjonen. Han visste att jag inte var forskare. Han mindes OS. Säkert hade

han suttit klistrad vid teven när kubanen spelade pingpong med mitt huvud i semifinalen. Jag hade från början utgått från att Olle informerat honom, varje gång jag såg honom nickade jag menande. Vet fortfarande inte varför Olle inte berättat för honom vad det gällde. Efter ett par veckor greps kompanjonen av panik och stack till Costa Rica. I hans skrivbord hittade vi papper som band honom till en av Olles största konkurrenter. När de amerikanska advokaterna såg dokumentationen började de dregla. Skadeståndet konkurrenten betalade för att slippa hamna inför domstol var så stort att Olle hade råd att köpa ett halvt dussin nya genteknikmanicker. Han var glad som en femåring som glömt att julafton infaller i december och gav mig en bonus som gjorde att jag kunde betala ett par av mina mest påstridiga fordringsägare.

»Jag gillade egentligen aldrig den jäveln«, sa Olle när allt var över.

»Han var ekonom. Var väl därför han började jävlas. Tyckte jag var taskig.«

»Varför gjorde du honom till delägare?«

»Behövde en ekonom. Spelar ingen roll vilken man tar. De är likadana allihop. Var kanske därför han började jävlas. Kan inte ha varit pengarna. Inte ens en civilekonom är så jävla dum. Nu måste jag få tag i en ny.« För ett ögonblick såg han dystert ut sen drabbades han av en lysande idé. »Du har inte lust att hoppa in. Du har ju sysslat med affärer. Du kan ta tjugo procent.«

Före detta delägaren hade varit tvungen att lämna igen sina aktier för att slippa bli polisanmäld. Tjugo procent av företaget. Fresnelsen var enorm. En av Olles advokater hade i förtroende berättat att Olles patent mycket väl kunde vara värda hundratals miljoner dollar. Det krävs inget större geni för att räkna ut att tjugo procent av hundratals miljoner är mycket pengar. Mitt bättre jag segrade. Jag hade inte gjort mig förtjänt av en present i den storleksordning, och mina egna ekonomiska problem hade fått mig att inse att mina affärstalanger var av sådan kvalitet att jag skulle kunna driva Olle i konkurs.

I vilket fall som helst fick jag oförtjänt rykte om mig att vara mäs- terdetektiv. Inkomsterna var bättre än vad jag skulle kunna tjäna på Burger King så jag ansökte om privatdetektivlicens. En sådan är bara obetydligt svårare att få än körkort, och för att få körkort i Kalifornien räcker det med att du kan köra runt kvarteret utan att krocka med en brevlåda. Eftersom jag inte hade en aning om vad en privatdetektiv gjorde köpte jag några handböcker som nöd- torftigt beskrev hur man följer efter otrogna äkta män och mutar hotellportierer så att man kan fotografera paret i full aktion. Jag var också tvungen att lära mig hur man uppträder om man ville göra ett tillförlitligt intryck på klienterna. Eftersom jag utgick från att kundernas enda kontakt med mina yrkesbröder var genom bil- liga deckare köpte jag några hyllmeter och plöjde dem. Läsningen var enfaldig men jag lärde mig vad som väntades av en hårdkokt privatdeckare. Ju mindre jag sa desto mer tillförlitlig tyckte klien- terna att jag var. Helst skulle jag ha fällt cyniska kommentarer med det rätta humoristiska stinget men tyvärr är jag ingen Sam Spade. Kundkretsen fick acceptera att jag tillhörde den tysta, starka skolan inom privatdeckarkåren. Om de var besvikna dolde de det.

Jag stängde kontoret för veckan. Nu hade jag en klient och behövde inte längre låtsas att jag var en seriös människa. När jag kom ut önskade jag att jag tagit på mig något varmare än den linnekostym jag använder för att imponera på klienterna. Vi är inte vana vid kyligt väder i San Diego. Skillnaden mellan sommar och vinter inskränker sig till att det är något molnigare på vintern och att solen inte sticker lika mycket i ögonen som under sommaren. Detta år hade en havsström långt ute i Stilla Havet kommit ur kurs, något som händer vart tionde år, och vi hade fått El Niño. Varken jag eller någon annan i San Diego hade vetat vad en El Niño var. De av oss som var språkligt begåvade hade trott att det var en mexikansk pojke. Meteorologerna hade med entusiasm förklarat vad El Niño innebar, vilket obeskrivligt skitväder den förde med sig. Regn, kyla och våldsamma stormar. Allt en uttråkad meteorolog kan önska sig. Den första månaden hade regnet varit välkommet. Bra för växter och djur. Efter två månader av ruskväder var vi trötta på regn och längtade tillbaka till vårt vältempererade växthus.

När jag kom till Kalifornien var San Diegos innerstad lika förfallen som de flesta amerikanska storstäders. Medelklassen hade lämnat över en kvadratmil nere vid vattnet till kriminella och de nyblivna medborgare som var så fattiga att de inte kunde fly slum-

men. Ett astronomiskt antal miljarder hade förändrat stadsbilden. Spelhålorna, barerna och bordellerna har gett plats åt höghus med kontor och insatslägenheter med havsutsikt. Fortfarande finns lodisarna med sina varuvagnar, knarkarna och fyllona men de försöker göra sig osynliga. Försöker att inte dra åt sig uppmärksamheten. Försöker att hålla sig undan polispatrullerna. De som är fullständigt galna, försöksutskrivna från mentalsjukhusen, står i gathörnen med vaggande överkropp men inte länge. Innan för många börsmäklare och kryssningsturister hunnit bli rädda kommer polisbil. Försvinn ner i en ravin där ingen ser dig och din noja eller stig in i baksätet för transport till helvetet. Uppstämningen har inte nått mitt kvarter. Här behöver de hemlösa inte hålla sig i rörelse. Här är det tillåtet att sitta ner. Att dricka ur en flaska gömd i papperspåse. Att hålla fram handen mot förbipasserande. Mig gör det ingenting. Jag har ingenting emot att gå förbi den armé av uteliggare som ockuperar trottoarerna. Min charmiga utstrålning gör att förutom en och annan hövlig hänställan om tjugofem cent för en kopp kaffe är det ingen som besvärar mig.

Vid busshållplatsen väntade något dussin nyanlända mexikaner på bussen norrut. För några år sen passerade 3000 gränsen illegalt varje natt i San Diego County. Sen byggde den federala regeringen en dödszon. En stålmur belyst av strålkastare. Några försöker ändå, de flesta fångas in i gränzonen eller i det nät av fällor som ligger över södra Kalifornien. De skickas tillbaka nästa dag. Väntar tills mörkret faller och försöker längre österut. Några lyckats ta sig förbi patrullerna under natten. De stirrade skräckslaget på mig när jag log mot dem och önskade dem välkomna.

San Diego. Gränsland. Gräns mellan USA och Mexiko. Gräns mellan armod och utmanande välstånd. Gräns mellan människor som bor i hus av papp och människor som betalar tiotusen kronor för en skjorta. Den fysiska gränsen är porös. Människor rör sig åt båda hållen. Legalt och illegalt. Fattiga bönder från södra Mexiko och Centralamerika med en dröm om att kunna försörja sin familj rör sig norrut. Amerikanska pensionärer som inte kan leva på pen-

sionen om de stannar i USA söker sig till radhusgetton i Mexiko där ingen utom trädgårdsmästaren talar spanska. Surfare och halvlodisar som tycker att livet är lättare på andra sidan överlever i billiga hotell i Mexicali. Studenter och soldater på jakt efter billig fylla och billig sex raglar runt hordistriktet i Tijuana. Ibland är det svårt att säga på vilken sida av gränsen man befinner sig. I San Diego sänder tevestationer på spanska, det finns mexikanska restauranger i varje gathörn, och överallt där det finns hårt arbete som inte amerikaner vill utföra arbetar illegala invandrare för svältlöner. Enda kontakten mellan invandrarna och amerikanerna är den mellan herre och tjänstefolk. Båda sidor fruktar och hatar. Ingenting nytt. Förra århundradet var det lusiga tyskar med för många barn. Nersupna förfallna irländare. Skitiga polacker. Dumma svenskar. Oärliga italienare. Varje ny grupp invandrare har hatats och förolämpats tills alla glömt att Stein, O'Neill, Kuklinski, Larsson och Entzioni inte är amerikanska namn.

Jag satte in förskottet på banken. De hade länge antytt att det var meningen att man skulle ha pengar på kontot när man skrev checker. Efteråt kände jag mig som en ordentlig människa igen. Jag fick till och med ett hövligt, om även något överraskat, leende från den kamrer som brukar lämna obehagliga meddelanden på min telefonsvarare. Jag nämnde inte att pengarna bara var på kontot tillfälligt. Behövdes inte. Han känner till min ekonomiska situation bättre än jag själv.

De flesta av mina fordringsägare är civiliserade människor. Min karriär som låntagare började med konventionella banklån och checkkrediter. Allt eftersom krediterna torkade in gled jag över på den grå lånemarknaden, tills jag till sist gjorde affärer med människor jag borde ha undvikit. De flesta hade ändå varit villiga att göra upp på rimliga villkor. Jag betalade vad jag kunde och de efterskänkte resten. Som sagt rimliga villkor. Trevliga människor med ett lysande undantag. Jimmy. Jimmy var tigerhaj, loanshark, ockrare. En av grabbarna som lånar ut femhundra dollar och för-

väntar sig hundra dollar i ränta. Hundra dollar i veckan. Kan man inte komma upp med hundralappen är han villig att låta räntan ackumulera. Under förutsättning att man betalar tjugo procent på räntan också. Tjugo procent per vecka. Snabbt får de femhundra dollarna nya nollor. Mina villkor var lite bättre, men tillräckligt hårda för att jag funderat på att åka hem till Sverige utan att lämna eftersändningsadress.

I början hade jag inte tagit honom på allvar. Det var inte första gången besvikna kreditorer börjat prata om alla obehagliga saker som kunde hända om jag inte betalade. Dessutom har Jimmy utseen-det mot sig. Han är kort och kämpar utan framgång mot en expande-rande mittlinje, dessutom saknar han det inslag av tyst hot man vän-tar sig när man sett Gudfadern tre gånger. Tvärtom ser han ut som den där lille grabben som alltid springer efter en när man är i ton-åren. Kompisens lillebrosa. Killen som försöker låtsas som om han inte är imponerad av de äldre killarna men som inte riktigt lyckas.

Jag sa åt honom att han fick ställa sig i kön. Jimmy förklarade att det kunde han tyvärr inte göra för han hade kompanjoner i Las Vegas som inte hade något tålamod med sådana som jag. Beklag-ligt men det fanns inte mycket jag kunde göra. Ändå var det något med sättet han uttalat hotelserna som fick mig att tänka. Ett lugn. En professionalitet. Att hota någon till livet var rutin. Jag ringde för säkerhets skull en gammal god vän som balanserade någon millimeter på rätt sida om lagen. Även om Jimmy inte såg ut som en mafioso så kunde jag ha fel. Vad vet jag om maffian? Vad min kompis sa fick mig att ändra mina prioriteter. Jimmy hade verkli-gen kompanjoner i Las Vegas. Kompanjoner som man skulle vara försiktig med om man tycker om fast föda.

Nu hade jag kämpat med avbetalningarna i två år och varje gång jag klagar över villkoren sympatiserar Jimmy med mig och föreslår att jag skriver över huset på honom. Hittills hade jag spjärnat emot eftersom huset är det enda av värde jag fortfarande äger. Ibland kändes det som att det skulle vara värt förlusten om jag bara slapp honom.

Jag skrev ut en check på femtusen dollar och åkte över till Jimmys kontor. I vestibulen står det Southern Cal Finance med en liten sol som logo. Jimmys sekreterare är inte förtjust i mig. Ingenting personligt. Hon tycker inte om någon av Jimmys kunder. Värdelösa luffare. Jag kan förstå henne. Tracy har utstrålning. De flesta av oss har åtminstone någon gång försökte övertyga henne om att det vore en god idé att äta middag med oss och kanske senare på kvällen förverkliga våra sexuella fantasier. Eftersom hon är en begåvad flicka inser hon att varken middagen eller fantasierna vore något att skriva hem till mamma om. Först ville hon inte släppa in mig till Jimmy, men när jag visade henne checken för att bevisa att jag var där för att göra rätt för mig och inte för att slå Jimmy på käften log hon vänligt och tryckte på en osynlig knapp. Jimmy som varit på sammanträde hade plötsligt tid. Han kom ut med ett leende som visade de senaste framstegen inom tandläkarvetenskapen.

»Hake, gamle kompis«, sa han och klappade om mig som om han var uppriktigt glad över att jag tittat in.

Jag ska inte vara orättvis. Jimmy var säkert glad över att se mig. Det är inte var dag kunderna betalar självmant, utan att man måste skicka benknäckare.

»Kom in, kom in«, sa han och ledde in mig i sitt kontor.

Skinmöbler, lackerade bord, danska lampor i krom och silver. Hade jag inte vetat bättre hade jag trott att Jimmy hade god smak. Trots de svindyra möblerna dominerades rummet av panorama-fönstret. Långt nere kunde jag se San Diego Bay, bron ut till Coronado, den jättelika ön som en havsorm utanför hamnen. Sjätte flottan med hangarfartyg, jagare, ubåtar och hundratal förrådskepp. Och längst ut Stilla Havet. Mer djupblått vatten än man tror är möjligt. Till vänster Tijuana. Den grå miljonstaden. San Diegos fattiga tvilling. Mellan en och tre miljoner invånare, ingen vet säkert. Invånarantalet förändras dagligen. Miljonstad utan fungerade vattenförsörjning eller avloppssystem.

Till höger USA. Ett stadslandskap som aldrig tar slut, bebyggelse ända fram till horisonten. San Diego, Oceanside, Laguna, Venice,

Los Angeles, Santa Monica och så vidare utan avbrott ända tills Santa Barbara där äntligen människoöknen slutar. Jimmy lät mig se mig mätt innan han sa något.

»Du tror det inte«, sa han, »men jag glömmer utsikten. Löjligt. Jag betalar stora pengar på grund av utsikten, märker den inte, och sen får jag besök. De stirrar ut och plötsligt ser jag igen. Kanske borde jag skaffa ett billigare kontor, ett utan utsikt, i min bransch behöver jag inte imponera på kunderna.« Han skakade på huvudet. »Tror att jag skulle sakna den. Sätt dig.«

Jag la checken framför honom. Han granskade den och strålade mot mig som om jag var jultomten.

»Och jag antar att det finns täckning?«

»Om jag inte haft pengar på banken hade jag gjort mitt bästa för att undvika dig.«

Han skrattade trots att han visste att det inte var ett skämt och la omsorgsfullt checken i en skrivbordslåda.

»Det är alltid roligt att få femtusen«, sa han när checken var i säkerhet, »men faktum är att som din skuldsituation ser ut, med ränta på ränta och allt det där, så är det som att pissa i havet.«

»Bara början«, sa jag med falskt självförtroende. »Snart rinner det in stora pengar.«

Jimmy suckade.

»Du vet att jag tror på dig, men du måste inse vilka jävla typer det är vi normalt gör affärer med. De säger vad som helst. Du skulle inte tro det om du hörde de sagor de försöker tuta i oss.«

»Jag har aldrig försökt lura dig.«

Jimmy såg lika uppriktigt sorgsen ut som en begravningsentreprenör.

»Jag vet, jag vet. Men mina kompanjoner känner dig inte på det sättet jag gör. Varenda dag säger jag åt dem att Hake är som bror för mig. Ja, jag litar mer på honom än på min egen bror. Vilket i och för sig inte säger så mycket för brorsan är en jävla slusk men det vet inte mina kompanjoner. Lyssnar de? I helvete heller. Det ende de säger är ränta och ränta på ränta. Jag har gjort mitt bästa men nu

vill de ha tillbaka sina pengar.«

»Kanske skulle jag prata med dem?« sa jag.

Han skakade på huvudet.

»Det fungerar inte på det sättet. De här grabbarna vill inte att det blir känt att de är mina kompanjoner.«

»Du kan säga åt dem att pengarna är på väg.«

»Det gör jag gärna men de dömer dig efter sluskarna vi gör affärer med i vanliga fall. Jag säger åt dem att Hake inte är sådan. Han är en människa man kan lita på.« Han skakade på huvudet. »De lyssnar inte. Asen har inget hjärta. För dem är det bara vinstmarginalen som gäller.«

Jag började bli otålig.

»Jag är ledsen Jimmy men mer än femtusen kan jag inte få fram.«

»De vill att du säljer huset.«

»Det går inte. Du vet hur marknaden är.«

»Det är vad jag sa åt dem. Marknaden är fasansfull. Säljer Hake förlorar han pengar. Skiter vi i, säger de. Du får ursäkta språket men de är ena vulgära rövhål. Säljer Hake täcker det inte ens vad han är skyldig oss, säger jag. Vi tar vad vi kan få, säger de.«

Det var jag säker på att de gjorde. Särskilt med tanke på att om marknaden gick upp skulle de tjäna ett par hundratusen.

»Jag lyckades övertala dem om att istället för att tvinga dig att sälja lågt kvittar vi skulden mot fastigheten. Det var inte lätt ska jag säga dig. Jag var tvungen att tiggas på mina bara knän. Huset är ju inget värt sa de. Nej, sa jag, men om fastighetsmarknaden vänder räcker tomtvärdet för att täcka skulden om vi har tur.« Han höll upp båda händerna. »Du behöver inte tacka mig.«

Det hade jag inte tänkt.

»Jag säljer inte«, sa jag.

Jimmy såg besviken ut. Sen lyste han upp. Log förväntansfullt mot mig medan jag drog efter andan.

»Kanske finns det en utväg. En lösning som fungerar för både dig och mina kompanjoner.«

Det knep till i magen på mig. Jimmy såg förväntansfullt på mig.

Jag väntade och hoppades att han skulle föreslå att jag skulle ta ett banklån.

»Visste du att jag jobbade i Las Vegas tidigare?« sa han.

Jag skakade på huvudet. Jimmy log på ett sätt jag inte sett tidigare. Ett inåtvänt leende som påminde det man ibland kan se hos tonårsföräldrar när de bläddrar i familjealbumet och minns bättre tider.

»Det var en fin tid«, sa han. »Inte så mycket pengar, konkurrensen är mördande där ute, men okomplicerat. För en fem, sex år sen erbjöd de mig att ta över verksamheten här i San Diego. Jag önskar jag tackat nej. Jag hade det bra där. Jag jobbade på Wunderland. Du känner väl till Wunderland?«

Visst hade jag hört talas om Wunderland. Ett av de största kasinona i Las Vegas med fem restauranger, hotell och obegränsat med möjligheter att spela bort hus och familj. Åtminstone hade det varit ett av de största kasinona innan Wall Street tog över spelstrippen från maffian och införde hårda metoder.

»Jag vet«, sa Jimmy när han såg mitt ansiktsuttryck. »Wunderland är ingenting jämfört med de nya kasinona. Jag var själv över för några veckor sen och såg mig runt. Jag bodde naturligtvis inte på Wunderland, men tittade förbi av sentimentala skäl och jag måste erkänna att det kändes billigt. Bara pensionärer som ryckte i enarmade banditer och fyllon från Oklahoma som tror att de är något för att de spelar på tjugofemcentsbordet. Men det var annat förr. Då var det hit de riktiga storspelarna kom. De la in tvåhundrausen i kassaskåpet och fick allting gratis. Hotell, mat, sprit, brudar — allt. På kvällen var det show med Sammy Davies och Frank Sinatra. Verklig klass.«

Mot min vilja blev jag intresserad. Det är inte var dag man får en insider skildring av hur det går till inom spelmaffian.

»Var du anställd på kasinot?«

Jimmy skrattade.

»Nej, för helvete. Officiellt får jag inte ens vistas på ett kasino. Nej, jag var självständig företagare. Jobbade varje natt från tio på

kvällen till sju nästa morgon. Jag hade ett avtal med förmännen att när någon behövde en kredit skickade de honom till mig. Jag ställde upp med femhundra dollar mot hundra dollars ränta. I veckan alltså. Det låter mycket men jag hade stora utgifter. Till att börja med fick den som anvisat kunden hundra dollar, och sen måste jag betala trettio procent av min vinst till de som gett mig tillstånd att jobba på Wunderland.« Han skrattade. »Och det innebär trettio procent av vinsten oavsett om jag gjorde någon vinst eller inte. Minns en gång jag haft några jävliga veckor med människor som blåst mig och jag vet inte vad. Jag gick till min gode vän och sa att den här månaden har jag inte tjänat några pengar. Skiter väl jag i, sa han, du tjänade tjugotusen förra månaden — ge mig trettio procent av tjugotusen.«

Av någon anledning tyckte Jimmy att det var roligt.

»Och gjorde du det?«

»Naturligtvis. Så dyrt som det är med skönhetsoperationer var det billigare att ge Benny sextusen ur egen ficka än att betala för ett nytt ansikte. Förstå mig rätt. Jag beklagar mig inte. Så är det. När jag började på Wunderland visste jag vad jag gav mig in i och det var ett underbart liv. Inte alla skulle uppskatta det men för mig kunde det inte vara bättre. Jag kommer från New Jersey ursprungligen och jag har alltid hatat kylan och regnet. I Nevada är klimatet perfekt. Alltid sol, alltid varmt. Blir det för varmt hoppar man i poolen eller sätter sig med en kall drink i en bar med luftkonditionering. Nej, det var ett bra liv. Som jag sa började jag klockan tio på kvällen. Klockan sju på morgonen var jag klar och då brukade jag spela lite crap. Inte på allvar. Tillräckligt för att kunna betala min frukost frukost. Mer än så spelade jag aldrig. Efter jag ätit frukost gick jag hem och la mig, jag hade en svit på hotellet som jag inte behövde betala för, upp klockan två på eftermiddagen och sen en ett par timmar nere vid poolen. Om andan föll på fanns det alltid intressanta damer tillgängliga. Inte horor, sådant tycker jag är trist, men damer på semester utan maken. Nu ska jag inte vara skenhelig. Det har väl hänt att jag låtit en låntagare betala räntan i natura,

men då har de inte varit proffs utan bara en dam med tillfälliga ekonomiska problem som behövde hjälp. Man ska naturligtvis inte låta det bli en vana, då går det ut över affärerna, men då och då får man unna sig något och är det en ensam dam kan man göra det lite romantiskt. Bjuda henne på middag före och så där, så blir det inte så opersonligt.« Jimmy skrattade omotiverat. »Ja, ibland hade de maken med sig. Enligt min erfarenhet är kvinnor mindre intresserade av spel än män. Ofta blir de uttråkade medan den sämre hälften sitter klitrade vid spelborden. Stackarna har ingen aning om att tiotusen dollar kan försvinna på en kväll. När Visakortet är maxat och jag stoppat krediten kryper maken hem till hotellrummet för att bekänna. De tror alltid att de kan vinna tillbaka vad de förlorat om de bara får en chans till. Är frun samarbetsvillig frågar de om jag inte kan tänka mig öka krediten mot en snabbis med henne.« Han skakade ogillande på huvudet. »Sådant gav jag mig inte in på, blir lätt för komplicerat.«

Jag bestämde mig för att om inte Jimmy slutade inom tio sekunder skulle jag se om jag hade kvar min uppercut. Om jag tog i borde jag kunna få upp honom ur stolen och ut genom panoramafönstret. Jimmy märkte inte min reaktion. Han smålog och skakade överseende på huvudet.

»Det var ett bra liv«, fortsatte han. »Jag önskar ibland att jag stannat där, men jag kunde tjäna mer pengar här och även om vädret inte är lika bra blir det åtminstone aldrig kallt. Man måste tänka på framtiden.«

»Du hade ett förslag sa du?«

Han nickade allvarligt.

»De flesta av de som lånade pengar av mig var ärliga människor. Lite korkade men det är inget brott. Om det vore kriminellt att vara dum skulle vi bli tvungna att bygga tak över Arizona för att få plats för alla idioter. Så mina kunder spelade mer än de tänkt sig och behövde ett handlån för att kunna åka hem. Eller för att kunna fortsätta spela. Det la jag mig inte i. Vuxna människor får göra vad de vill med sina pengar. Sysslar inte med sådant längre, inte på det

sättet åtminstone, men jag gör fortfarande tjänster åt pojkarna i Las Vegas. De kan inte åka hit till San Diego varje gång någon försöker smita från sina skulder.«

Jag förstod inte vart han ville komma.

»Vad har det med mig att göra?«

»Vi använder privatdetektiver för att hitta smitarna.«

Nu förstod jag men jag önskade att jag inte gjort det.

»Du kan inte mena allvar?« sa jag.

»Varför inte?«

»Menar du att jag ska driva in pengar för maffian?«

Han gjorde en sur grimas.

»Det där med maffian kan du glömma. Det är något tidningarna uppfunnit. Sådant finns inte. Eller har åtminstone inte funnits sen trettiotalet. Efter spritförbudet upphävdes, var det slut med den så kallade maffian. Det går inte till som i filmerna. Om någon är skyldig mig tretusen dollar skickar jag inte någon slagskämpe som ställer till skit. Kanske kunde man använda sådana metoder förr i världen när man lånade ut pengar till sina grannar i Little Italy. Där var kunderna hårt arbetande människor men inte överdrivet sofistikerade. De kände till reglerna. Lånade de pengar accepterade att betala ränta för de visste att om de vände sig till banken blev de utskrattade. Och de accepterade också att om de försökte smita kunde det hända att någon studsade dem i väggen ett par gånger. Idag går det inte. Våra kunder är städade människor, ofta med egna firmor, och skulle man försöka något sådant skulle de skrika på polis. Nej, jag gör allting legalt. Jag lämnar ut det till en indrivningsfirma. Vilka metoder de använder är upp till dem. Indrivningsfirman får trettio procent av vad de kan få in, fyrtio om det är ett särskilt hopplöst fall, och hur de gör det har jag inte med att göra. Tro mig det är legalt.«

»Du är inte klok.«

»Tänk på saken. Jag har en lista på tio kunder som försvunnit och där senaste adressen var här i södra Kalifornien. Trettio procent och ingen av dem är skyldig mindre än fem tusen. Du kan tjäna tjugo-, trettiotusen på några veckor om du ligger i.«